

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3627

av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L)

med anledning av prop. 2016/17:85 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriska samverkansavtal i fråga om vården för personer med spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen vårdkedja när det gäller vården för personer med spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys kontinuerligt ska följa upp och analysera följderna av att samverkansavtal genomförs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Spelmissbruk orsakar mycket onödigt lidande och leder varje vecka, varje månad och varje år till betydande personliga och familjemässiga tragedier. Barn vars föräldrar är beroende av spel om pengar påverkas negativt, och föräldrars spelmissbruk medför att deras barn löper högre risk för bl.a. försämrade skolresultat, kriminalitet och hög alkoholkonsumtion. (Källa: Skolelevers drogvanor 2014, CAN rapport 146, 2014).

En uppskattning ger vid handen att omkring 130 000–135 000 personer har drabbats av allvarliga konsekvenser av sitt missbruk av spel om pengar. Runt 30 000 personer bedöms ha allvarliga problem. År 2008 beräknas endast ungefär 5 procent av personer med allvarliga problem ha sökt behandling för sitt spelbeteende. Därtill bedömdes ytterligare 4 procent av befolkningen löpa viss risk att få problem med sitt spelbeteende. Det motsvarar totalt över 300 000 personer, omräknat till befolkningens mängden, som löper risk att drabbas av problem till följd av missbruk av spel om pengar. (Källa: Statens folkhälsoinstitut, Spel om pengar och spelproblem i Sverige, 2008/09: huvudresultat från Swelogs befolkningsstudie).

Alliansens partier vill utveckla och stärka missbruks- och beroendevården. På motsvarande sätt som t.ex. när det gäller vår syn på sprututbytesverksamheter ska ansvar och redskap fortsätta att följas åt och ska därför fattas i samverkan mellan kommun och landsting/region. På motsvarande sätt anser vi att ansvaret för missbruks- och beroendevården, så länge det är delat ansvar, också ska för patientens bästa även fortsättningsvis vara ett ansvar för både kommun och landsting/region.

Vi noterar att regeringen när det gäller missbruks- och beroendevården anger motsvarande synsätt i den nu lagda propositionen. Detta ställer dock krav på större tydlighet än vad som framgår av förslaget om samverkan och samarbete mellan kommun och landsting/region om vården av personer som har ett missbruk av spel.

Det är centralt att även spelmissbruk fullt ut tydliggörs som ett viktigt ansvar för kommunerna genom att utvidga socialtjänstlagen till att även omfatta missbruk av spel om pengar. Därtill måste det tydligt framgå att det är krav på överenskommelse om ett samarbete mellan kommun och landsting/region om personer som missbrukar substanser och att det även ska gälla personer som missbrukar spel om pengar. Regeringens förslag innebär att regleringen av spelmissbruk blir likställd med andra former av missbruk av substanser i socialtjänstlagen. Detta är emellertid inte tillräckligt.

Precis som ett antal remissinstanser påpekar är frågan om ansvarsfördelning i missbruks- och beroendevården central. Som Socialstyrelsen påpekar är överenskommelser mellan de bägge huvudmännen av yttersta vikt eftersom många individer med ett spelmissbruk har samsjuklighetsproblematik och behöver insatser från både kommun och landsting/region.

Därtill tar flera remissinstanser upp att kommunernas förmåga att kunna arbeta förebyggande i frågor som rör spelmissbruk i stor utsträckning är beroende av att det finns en ansvarsfull reglering inom spelområdet. En utredning är tillsatt och ska lämna sina förslag senast den 31 mars 2017.

Allt detta sammantaget pekar dels på vikten av en sammanhållen vårdkedja inom missbruks- och beroendevården, dels på betydelsen av att införa obligatoriska samverkansavtal mellan de båda ansvariga huvudmännen när det gäller den samlade missbruks- och beroendevården, inklusive vård av spelmissbruk.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har i underhandsuppgifter till regeringen genom sitt uppdrag att kartlägga och analysera de överenskommelser som tecknats mellan kommun och landsting/region, hittills rapporterat att drygt sex av tio kommuner som besvarat myndighetens enkät tecknat en överenskommelse. Det duger inte.

Vi menar att det resonemang som alliansregeringen landade i proposition 2012/13:77 om möjligheten och krav på överenskommelser om samverkan mellan de bägge huvudmännen var en god start. Det specificerades emellertid inga detaljer om hur ansvaret ska fördelas eller vilka verksamheter som ska bedrivas. Det är nu dags att ta nästa steg.

Alliansens partier föreslår därför att obligatoriska samverkansavtal genomförs för vård för personer med missbruk av spel om pengar. Syftet är att ingen person, oavsett var man bor i landet, med denna kategori av spelproblematik ska riskera att hamna mellan olika myndigheters ansvarsområden när det gäller lämpliga insatser och vård. Det är vanligt att personer med spelmissbruk också har andra slags missbruk och psykiska hälsoproblem.

Detta understryker vikten av att såväl kommun som landsting/region har ett delat och samtidigt tydligt ansvar för olika former av stödjande och vårdande insatser. Socialtjänstlagen (2001:453) ger kommunerna det huvudsakliga ansvaret för missbruks-

och beroendevården genom att peka på att ansvaret att aktivt verka för att den enskilde med missbruksproblem får det stöd som krävs för att kunna bli fri från sitt missbruk.

Samtidigt pekar hälso- och sjukvårdslagen (1982:762) på landstingens skyldighet att tillgodose medicinsk och psykiatrisk behandling av exempelvis ett missbruk av narkotika. Denna behandling sker vid beroendekliniker eller psykiatriska kliniker, vilket illustrerar svårigheterna med en struktur där ansvaret enbart skulle ligga på en av huvudmännen.

Alliansens partier föreslår vidare att betydelsen av en sammanhållen vårdkedja samt sociala insatser betonas så att det står klart för den som lider av ett spelmissbruk hur man kan få den hjälp och vård som hon eller han behöver för att ytterst kunna ta sig ur missbruket. Alla insatser i missbruks- och beroendevården för personer med spelmissbruk ska utgå från dokumenterad kunskap och beprövad erfarenhet samt från den enskilde personens behov.

Därtill är det viktigt att även om det finns betydande likheter mellan olika former av missbruk finns det också betydande skillnader mellan exempelvis spelmissbruk och missbruk av narkotika när det gäller metodik, och kontaktytor som uppstår vid spelmissbruk kan se helt annorlunda ut jämfört med missbruk av narkotika. Detta ställer krav på, så som Socialstyrelsen påpekar i sitt remissvar, att lyfta frågan om vikten av att det krävs regelbundet kunskapsstöd och kompetensutveckling när det gäller att kunna vårda och hjälpa personer med spelmissbruk.

Alliansens partier föreslår att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska få i uppdrag att kontinuerligt följa upp och analysera utvecklingen av att obligatoriska samverkansavtal ska genomföras för vård av personer med spelmissbruk. Det är viktigt att uppföljning och utvärdering sker eftersom stöd och hjälp till personer som lider av spelmissbruk inte tidigare varit en del av socialtjänstens ansvar och att det i många kommuner fortfarande saknas ingångna överenskommelser om samverkan med landstingen/regionerna.

Emma Henriksson (KD)

Cecilia Widegren (M)

Barbro Westerholm (L)

Anders W Jonsson (C)